

HISTÒRIA DELS MOVIMENTS SOCIALS. SEGLE XX (I)

Codi: 22213

Professor: Pere Gabriel

Curs 2004-2005 (primer quadrimestre)

Tipus d'assignatura: Optativa

Número de crèdits: 5

TEMARI

1. Vells i nous moviments socials la primera meitat del segle XX: consideracions generals. Les emigracions. Els exilis.
2. Ruptures i continuïtats respecte de la cultura liberal democràtica del 800'a Europa: revolucionarisme i reformisme, democràcia i socialdemocràcia, anarquisme i anarcosindicalisme. El sindicalisme revolucionari: França, Itàlia i Espanya. Altres moviments socials a començaments de segle: sufragisme i feminisme, pacifisme, lliurepensament i renovació educativa.
3. L'Estat liberal i el moviment obrer. Legislació social i sistema polític. Els exemples d'Anglaterra i Alemanya, França, Itàlia, Espanya.
4. El tombant de la primera guerra mundial. La formulació de les estratègies d'entreguerres: la Unió Sagrada i Zimmerwald. La incorporació reformista del moviment obrer a l'Estat liberal. Majoria i minoria de Zimmerwald: els centristes socialdemòcrates i els avantguardistes i bolxevitzants.
5. El temps de la classe obrera a Europa. Wilson i Versalles. La revolució russa. La OIT i la reorganització de les relacions internacionals: II i III Intern; la FSI i la ISR. Els moviments anticolonials i el nou pacifisme.
6. Liberalisme, socialisme i comunisme: la discussió sobre l'Estat liberal democràtic. Obrerisme i anticapitalisme. La reacció corporativista: el sindicalisme catòlic i la democràcia cristiana. El feixisme i el model italià. La proposta espanyola. Sindicalisme i règim parlamentari: els exemples francès, britànic i alemany. El sindicalisme a la URSS.
7. L'Estat i la política de la Segona Guerra Mundial. La reconstrucció: moviment obrer i Estat democràtic. Les democràcies populars. La reconstrucció del sindicalisme europeu a partir de 1945. La segona reconstrucció de les internacionals: 1950.

BIBLIOGRAFIA GENERAL I BÀSICA (1)

- Aizpuru, M., i Rivera, A.: Manual de historia social del trabajo, M. 1994, Siglo XXI.
- Cole, G.D.H.: Historia del pensamiento socialista, 7 vols., Méx. 1957-1963, FCE.
- Díaz del Corral, E.: Historia del pensamiento pacifista y no-violento contemporáneo, B., 1987.
- Droz, J. (ed.), Historia general del socialismo, 4 vols., B. 1976-1983, Destino.
- Gabriel, P. (ed.): Textos d'Història dels Moviments Socials, s. XX-I. Dossier.
- Hobsbawm, E.J. i altres (dir.): Historia del marxismo, B. 1979-, Bruguera.
- Nettlau, M.: La anarquía a través de los tiempos, Méx., 1972, Costa-Amic.

Núñez Florencio, R.: Sociedad y política en el siglo XX. Viejos y nuevos movimientos sociales, M., 1993, Síntesis.

Rosal, A. del: Los congresos obreros internacionales, 2 vols., B. 1975, Grijalbo.

Sasson, D.: Cien años de socialismo. La izquierda en la Europa occidental del siglo XX, B., 2002, Edhasa.

Vega, E.: La mujer en la historia, M., 1992, Anaya (Bibl. Básica de Historia).

Woodcock, G.: El anarquismo, B., 1979, Ariel.

Andreassi, A., "Arbeit Macht Frei". El trabajo y su organización en el fascismo (Alemania e Italia), B., 2004, FIM/El Viejo Topo.

Bar, A., La CNT en los años rojos. Del sindicalismo revolucionario al anarcosindicalismo (1910-1926), M. 1981, Akal.

Castillo, S. (dir.), Historia de la UGT, vols. I i II, Madrid, 1998, Publ. Unión.

Goodway, D. (ed.): For Anarchism. History, Theory, and Practice, Londres/Nova York, 1989, Routledge.

Hofmann, B., Joan, i Tous (P.) i Tietz (M.), eds., El anarquismo español y sus tradiciones culturales, M. 1995, Vervuert-Iberomamericana.

Lowit, Th.: El sindicalismo en la Europa del Este, B., 1973, Nova Terra, 1973.

Maitron, J.: Histoire du mouvement anarchiste en France, 1889-1914, Paris, 1975, Maspéro (Una altra edició: Paris, 1992, Gallimard).

Masjuan, E.: La ecología humana en el anarquismo ibérico. Urbanismo 'orgánico' o ecológico, neomalthusianismo y naturismo social, B., 2000, Icaria (Col. Antrazyt)/Fundación de Estudios Libertarios Anselmo Lorenzo.

Meaker, G.H.: La izquierda revolucionaria en España 1914-1923, B., 1978, Ariel.

Paniagua, J.: Anarquistas y socialistas, M., 1989, Historia 16.

Pelloutier, F., Historia de las bolsas de trabajo. Los orígenes del sindicalismo revolucionario, M. 1978, Zyx.

Sternhell, Z. i altres, El nacimiento de la ideología fascista, M., 1994, Siglo XXI.

Tavera, S. (ed.), El anarquismo español, Ayer, M., 45 / 2002-1.

Tuñón de Lara, M. (dir), Historia del socialismo español, 5 vols., B., 1989, CE.

Vega, E., Entre revolució i reforma. La CNT a Catalunya (1930-1936), Lleida, 2004, Pagès eds.

(1). Aquesta bibliografia constitueix sols una primera relació, que contempla alguns títols de referència general i alguns títols bàsics per al posterior desenvolupament dels diversos punts del temari. Cal completar-la amb la bibliografia més específica, tema a tema, que serà lliurada a l'alumne en el seu moment. És, d'altra banda, fonamental el dossier de textos, confeccionat en estreta relació amb el programa de les classes.

AVALUACIÓ

L'alumne, prèvia consulta amb el professor, haurà d'elaborar al llarg del curs un *Dossier Bibliogràfic i Documental* sobre una qüestió concreta objecte de discussió historiogràfica relacionada amb l'assignatura. Els detalls i les característiques formals d'aquest dossier seran comentats a classe. A més, l'alumne haurà de fer un *examen escrit* on: a) contestarà molt breument una sèrie de preguntes factuais, i b) desenvoluparà argumentalment un tema general.